

Kend reglerne om Unges Arbejde

Lønassistenter, kursus i ansættelsesret

Comwell Middelfart, 7. november 2019

Arbejds miljøkonsulent Marianne Norup

SEGES

STØTTET AF
Promilleafgiftsfonden for landbrug

Børn på arbejde i et farligt erhverv

- 11-16 år kan komme på "farmer-camp" på landbrugsskolerne
- Børn, der gerne vil, eller allerede arbejder i landbruget
- Ansvaret for andres børn....
- Hvis uheldet er ude, hvad så?
- [14-årige Magnus](#)

Børn i landbruget

Høsten kør' i højeste gear
Så gør hvad de voksne si'r

3. Hvad må børn og unge arbejde med?

3.1. Det gælder for børn under 13 år

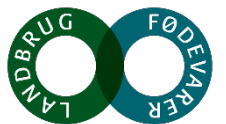
Børn under 13 år må som udgangspunkt ikke udføre arbejde for en arbejdsgiver. Men et barn under 13 år kan i konkrete tilfælde få tilladelse af politiet til at medvirke i kulturelle aktiviteter af erhvervsmæssig karakter, hvor der er tale om, at der er en arbejdsgiver. Aktiviteterne må ikke skade barnets sikkerhed, sundhed eller udvikling – eller gå væsentligt ud over barnets skolegang.

Galegaarden.dk – alt om sikkerhed for børn, der bor eller færdes på landbrug

Det går nok....

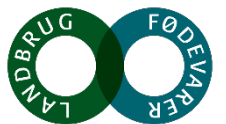
SEGES

Da jeg var barn, arbejdede jeg....

SEGES

Kan børn/unge beregne konsekvenserne af deres handling?

Snakken om bordet

- Hvad ville være forsvarlige opgaver for en 14-årig på et landbrug?
- Og for en 16-årig?
- Er der forskel på børn, i forhold til hvad de opfatter og forstår?

Lidt statistik

Tabel 6: Anmeldte arbejdsulykker 2012-2016 inden for landbruget fordelt på skadelidtes alder og skadens følger (alvor)

Alder	1 Dødsulykker	2 Alvorlige arbejdsulykker (=> 3 uger)	3 Øvrige arbejdsulykker (< 3 uger)	I alt
0 - 17 år	1	40	49	90
18 - 24 år	1	265	335	601
25 - 29 år		194	183	377
30 - 34 år	1	157	164	322
35 - 39 år	2	114	135	251
40 - 44 år	4	101	115	220
45 - 49 år	3	121	124	248
50 - 54 år	4	96	132	232
55 - 59 år	3	109	65	177
60 - 64 år	2	44	45	91
65 + år	11	72	22	105
Alder uoplyst		25	29	54
I alt	32	1.338	1.398	2.768

Tabel 6 viser det samlede antal anmeldte arbejdsulykker 2012-2016 fordelt på aldersgrupper for henholdsvis dødsulykker, alvorlige arbejdsulykker og øvrige ulykker.

For næsten 40 % af ulykkerne er skadelidte mellem 18 og 29 år. Aldersgruppen 18-24 år alene udgør 25 % af ulykkerne.

En tredjedel af dødsulykkerne vedrører personer over 65 år.

Sag hos landmand

- For nylig fik en landmand en bøde på 60.000 kr., da hans ansatte på 16 år kørte galt på en ATV, da han skulle hente kvæg på marken. Den unge brækkede den ene tommelfinger og fik hjernerystelse. Ulykken blev, som reglerne siger, anmeldt til Arbejdstilsynet.
- Arbejdstilsynet konstaterede følgende, da de besøgte landmanden for at undersøge ulykken:
- Den unge mand var stadig undervisningspligtig, da ulykken skete før den 31. juli, det år hvor han afsluttede folkeskolens 9. klasse (grundskole)
- Den unge var beskæftiget med en farlig maskine, en ATV

- Arbejdstilsynet beregner bødestørrelsen på følgende måde:
- Grundbøde 20.000
- Grundbøde forhøjes med 20.000, da den unge er kommet alvorligt til skade
- Der forhøjes med yderligere 20.000, da den unge er under 18 år og stadig undervisningspligtig

Bødetakster, bøden fordobles ved alvorlig personskade eller død

Bøde	0-9 ansatte	10-34 ansatte	35-99 ansatte	100 eller flere ansatte	0-9 ansatte	10-34 ansatte	35-99 ansatte	100 eller flere ansatte
Grundbøde	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	40.000 kr.	40.000 kr.	40.000 kr.	40.000 kr.
Alvorlig personskade eller død	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	40.000 kr.	40.000 kr.	40.000 kr.	40.000 kr.
Pr. skærpene omstændighed	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.	10.000 kr.
Pr. særligt skærpene omstændighed	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.	20.000 kr.
Differentiering	0 kr.	35.000 kr.	52.500 kr.	70.000 kr.	0 kr.	55.000 kr.	82.500 kr.	110.000 kr.
I alt	70.000 kr.	105.000 kr.	122.500 kr.	140.000 kr.	110.000 kr.	165.000 kr.	192.500 kr.	220.000 kr.

Komplicerede regler

- Unge kan deles op i to forskellige grupper:
- Unge på 13-14 år samt de, der ikke har afsluttet 9. klasse – **altså *undervisningspligtige***
- Unge på 15-17 år OG har afsluttet 9. klasse – **altså *ikke undervisningspligtige***

Undervisningspligten betragtes som ophørt:

- den 31. juli, efter at den unge har modtaget regelmæssig undervisning i 9 år. Afsluttet grundskolen (9. kl.) (undervisning i børnehaveklassen medregnes ikke)
- - dog senest den 31. juli i det kalenderår, hvor den unge fylder 17 år

Ud over det gælder

- forskellige **undtagelser** for unge ansat i landbrug
- **særregler**, når man er elev eller erhvervspraktikant i landbruget
- særlige regler for unge, der arbejder i **familievirksomheder** – altså typisk sønner og døtre på landbrugsbedrifter, hvor der ikke er andre ansatte.

Instruktionspligten - og retten....

- Som *altid* har arbejdsgiveren pligt til at stå for oplæring og instruktion, så den unge kan udføre arbejdet sikkert. Det betyder, at arbejdsgiveren skal sørge for, at den unge er **fortrolig** med brugsanvisningers oplysninger om arbejde med fx kemikalier og tekniske hjælpemidler. Når der er tale om unge har arbejdsgiveren en forpligtigelse til at være særligt opmærksom på, om **den unge har forstået**, hvordan arbejdet skal udføres sikkert
- Den unge skal være under 'effektivt tilsyn' af en person, der er fyldt 18 år, og som har godt kendskab til arbejdsopgaverne. Det vil sige, at man **skal 'holde øje' med det arbejde**, den unge udfører.
- Det kan være nødvendigt, at den erfarne medarbejder, der står for oplæringen, står **umiddelbart ved siden af den unge og ser hvordan arbejdet udføres** og hjælper med at udføre arbejdet på en god og sikker måde. Hvis der er tale om arbejde med ingen eller få risikomomenter, eller hvis den unge er meget rutineret, kan man nøjes med at holde øje indimellem.

Hvad må undervisningspligtige unge over 13 år?

- Som udgangspunkt må 13-14-årige ikke udføre nogle former for arbejde. Dog er lettere arbejde i nogle tilfælde tilladt. Det gælder fx:
- **Lettere arbejde** inden for landbrug, gartneri, rideskoler med fodring, udmugning, pasning af mindre husdyr samt heste, lugning, bær- og frugtplukning, plantning, grøntsagsopsamling samt lignende opgaver
- **Lettere arbejde** med desinfektion af koyvere o.l. Midlerne må ikke være faremærkede eller indeholde organiske opløsningsmidler.
- **Lettere manuel** montering, dog ikke lodning og svejsning
- **Lettere malearbejde**, dog ikke sprøjtemaling
- Lejlighedsvis udmugning af *enkelte* hestebokse

"Lettere arbejde" betyder, at der skal være en person over 18 år, der bistår med opgaven i nødvendigt omfang for, at arbejdet ikke er belastende for den unge.

Forbudte arbejdsopgaver

Farligt arbejde, som 13-14 årige og undervisningspligtige unge *ikke* må udføre:

- arbejde med maskiner eller i farlig nærhed heraf, herunder traktorer, motorredskaber, motorplæneklipper og havefræser
- arbejde i siloer, gylle- og ajlebeholdere
- håndtering af tunge byrder. Unge må kun under særlige omstændigheder løfte mere end 12 kg.
- betjening af mekaniske anlæg
- arbejde i lokaler, hvor der arbejdes med farlige stoffer og materialer
- arbejde med farlige stoffer og materialer, herunder rengørings-, desinfektions- og bekæmpelsesmidler
- bekæmpelse af ukrudt med ukrudtsbrænder, damp og lign.

Forbudte arbejdsopgaver

Eksempler på redskaber og maskiner som unge under 18 år *ikke* må beskæftige sig med

SEGES

- motorkædesave
- motorrydningssave
- motorhækklippere
- buskryddere
- traktorer
- traktorer, med jordfræsere
- traktorer, som er forsynet med spil
- traktorer, som er forsynet med læsse- eller graveaggregater
- traktorer, som er forsynet med løfteanordning
- selvkørende mejetærskere
- grave- og læssemaskiner
- til og frakobling af vogne, maskiner og redskaber med kraftoverføring
- palleløftere
- rendegravere
- gaffeltrucks
- slåmaskiner
- finsnittere
- grønthøstere
- plæne- og motorplæneklippere
- sneslynger
- brændekløvere
- flishuggere
- skovningsmaskiner
- håndførte haveredskaber, f.eks. havefræsere
- arbejde med slagboremaskiner og rystepudserne udover 30 min. pr. dag

Lempelser for unges arbejde med tekniske hjælpemidler i landbrug

Inden for landbrug og gartneri kan den **unge, der er fyldt 16 år** beskæftiges med

- traktorer, herunder til- og frakobling af vogne,
- maskiner og redskaber **uden** kraftoverføring,
- traktorer med jordfræsere, traktorer med frontlæsser eller bagmonteret balleløfter,

hvis den unge har *traktorkørekort*.

Færdselslovens regler om traktorkørsel gælder tilsvarende for unges arbejde med traktorkørsel på privat område. Arbejdet skal foregå under fornødent opsyn, og der må ikke være fare for traktorens stabilitet.

Det gælder uanset om den unge er undervisningspligtig eller ej.

Hvilke særlige regler er der for unge i familievirksomheder

- traktorer, herunder til- og frakobling af vogne, maskiner og redskaber uden kraftoverføring, dog kun efter en forudgående vurdering af arbejdspladsen, og kun hvor arbejdet foregår under fornødent opsyn.
- traktorer med frontlæssere til flytning samt af- og pålæsning af løse materialer samt bagmonteret balleløfter, hvor der ikke er fare for traktorens stabilitet
- motorplæneklippere, hvor operatøren går bag plæneklipperen, og hvor plæneklipperen kører på hjul, til kørsel på plant terræn. Plæneklipperen skal være forsynet med betjeningsgreb med dødemandsfunktion
- motorplæneklippere, hvor operatøren sidder på plæneklipperen. Plæneklipperen skal være indrettet således, at klippeaggregatet ikke kan køre, når det er løftet. Endvidere skal plæneklipperens motor stoppe, når føreren forlader sædet, og kun kunne startes, når der sidder en person i førersædet
- motorfodervogne, ved kørsel på plant terræn.

- En familievirksomhed er ifølge arbejdsmiljølovgivningen fx en landbrugsbedrift, hvor der ikke arbejder fremmed arbejdskraft eller udeboende familiemedlemmer.
- Arbejde i familievirksomheder er arbejde, der **udelukkende** udføres af de medlemmer af arbejdsgiverens familie, som hører til husstanden.

Regler for unges traktorkørsel

Alder	Unge, som er medlemmer af arbejdsgiverens familie og hører til husstanden og hvor der ikke er andre ansatte	Alle andre unge
Under 15 år	Traktorkørsel ikke tilladt	Traktorkørsel ikke tilladt
15 årige	Traktorkørsel tilladt udenfor vej med offentlig færdsel (f.eks. marken)	Traktorkørsel ikke tilladt
16 og 17 årige	Traktorkørsel tilladt udenfor vej med offentlig færdsel Traktorkørsel tilladt på vej med offentlig færdsel, hvis man har traktorkørekort (se dog tabel 3)	Traktorkørsel tilladt udenfor og på vej med offentlig færdsel, hvis man har traktorkørekort (se dog tabel 3)

Elever i landbrug

- Når uddannelsesaftalen er underskrevet af eleven, forældrene, arbejdsgiveren og skolen, gælder flere af reglerne om unges arbejde ikke længere, da der nu *er tale om et nødvendigt led i en kompetencegivende erhvervsuddannelse.*

Arbejdstid m.v. for unge, som er 13-15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten

- **Arbejdstid**

- **§ 33.** Den daglige arbejdstid må for unge, som er 13-15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten, **ikke overstige 2 timer på skoledage og 7 timer på andre dage** end skoledage. Når den daglige arbejdstid er på 7 timer, skal den ligge samlet.

Stk. 2. Den samlede **ugentlige arbejdstid må ikke overstige 12 timer i uger med skoledage og 35 timer i andre uger end skoleuger.**

Stk. 3. **Dog må unge, som er fyldt 15 år,** men som stadig er omfattet af undervisningspligten, arbejde i 8 timer på andre dage end skoledage og 40 timer i uger, som er skolefri. Når den daglige arbejdstid er på 8 timer, skal den ligge samlet.

§ 34. Unge, som er omfattet af undervisningspligten, men som har fået tilladelse til at **opfylde undervisningspligten ved at deltage i erhvervmæssig uddannelse eller beskæftigelse,** må arbejde i indtil 8 timer dagligt og 40 timer om ugen. Det samme gælder for unge, som er i **erhvervspraktik,** jf. § 31.

De 'små unge' fortsat

- § 35. Den samlede arbejdstid for unge, som er under 15 år, men som ikke er omfattet af undervisningspligten, **må ikke overstige 7 timer om dagen og 35 timer om ugen**.

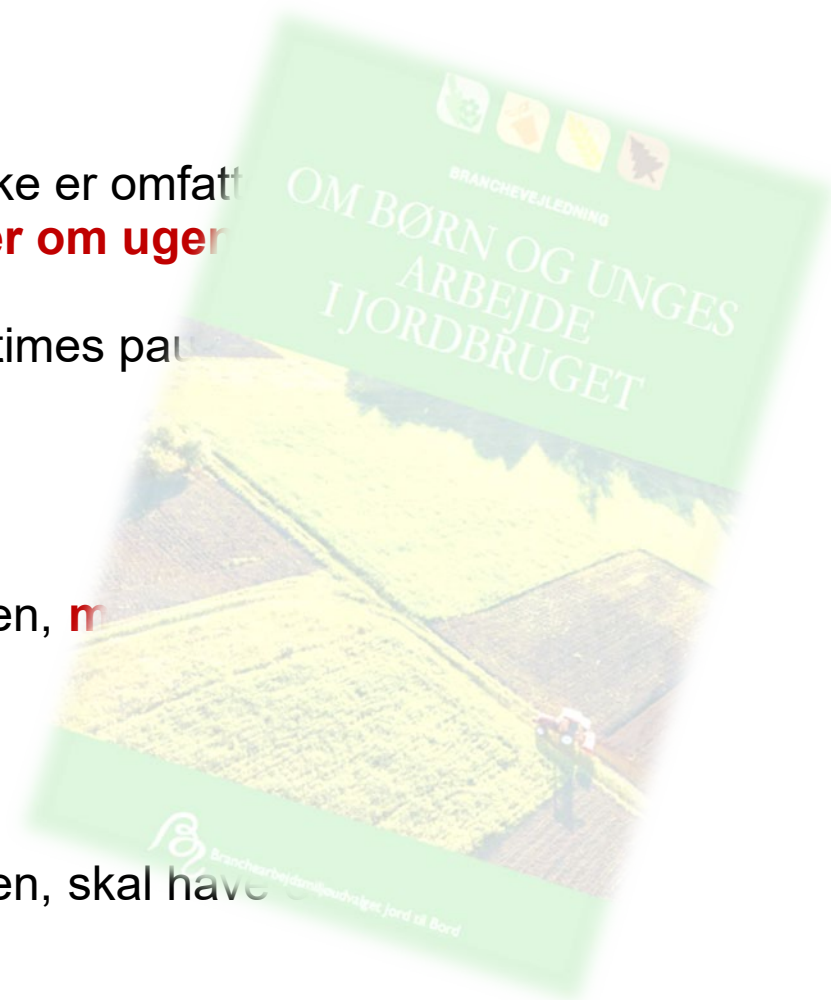
Dertil regler om erhvervsrettet undervisning, flere arbejdsgivere, og ½ times pause for 4½ times arbejde

- **Aften- og natarbejde**

- § 37. Unge, som er 13-15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten, **må ikke arbejde i tidsrummet mellem kl. 20.00 og kl. 6.00.**

- **Hvileperiode**

- § 38. Unge, som er 13-15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten, skal have en sammenhængende **hvileperiode på mindst 14 timer i døgnet.**

De 'små unge' - stadig fortsat

Fridøgn

- **§ 39.** Unge, som er 13-15 år, eller som er omfattet af undervisningspligten, skal inden for hver uge have **2 sammenhængende fridøgn.**

Stk. 2. Hvis det ikke er **muligt** at lægge de to fridøgn i sammenhæng, skal det ene fridøgn ligge i umiddelbar tilslutning til en daglig hvileperiode.

Stk. 3. Et af disse fridøgn skal normalt omfatte søndagen.

Ferie

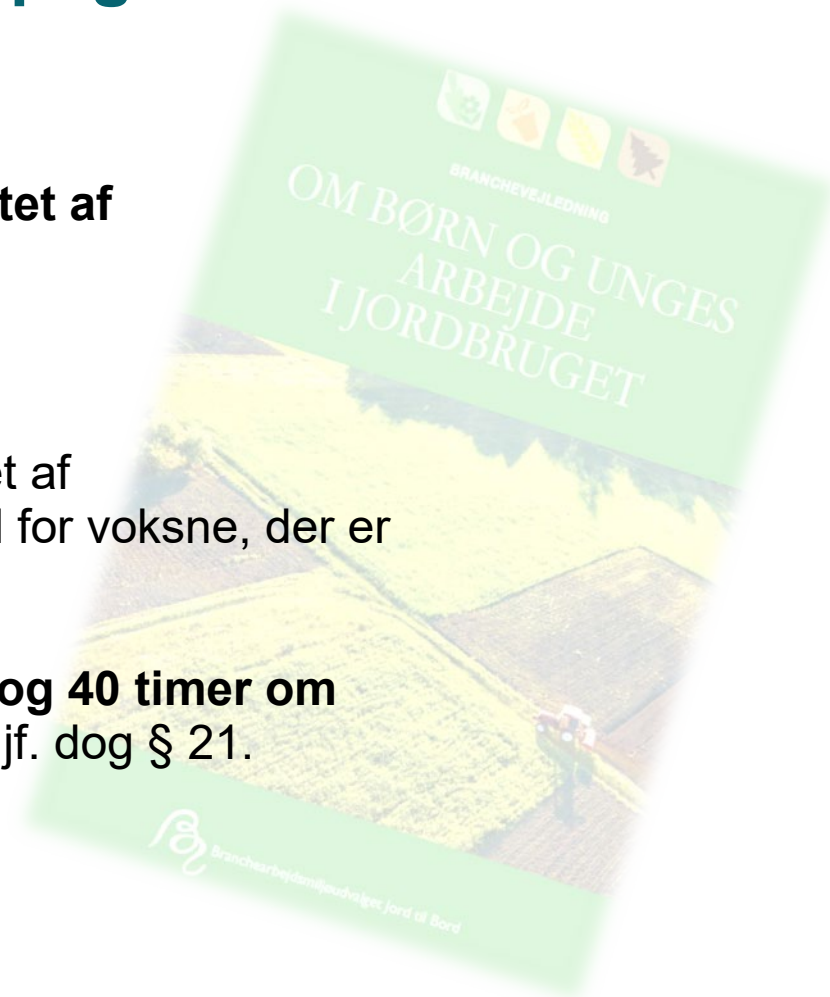
- **§ 40.** Unge, som er omfattet af undervisningspligten, skal så vidt muligt have **en hel arbejdsfri periode i løbet af skolesommerferien.**

Arbejdstidsregler for unge uden undervisningspligt 'Store unge'

- Arbejdstid m.v. for unge, som er fyldt 15 år, og som ikke er omfattet af undervisningspligten
- Arbejdstid
- § 17. Arbejdstiden for unge, som er fyldt 15 år, og som ikke er omfattet af undervisningspligten, må **ikke overstige den sædvanlige arbejdstid** for voksne, der er beskæftiget i samme fag.

Stk. 2. Arbejdstiden må endvidere **ikke overstige 8 timer om dagen og 40 timer om ugen**. Når den daglige arbejdstid er på 8 timer, skal den ligge samlet, jf. dog § 21.

De 'store unge' - fortsat

- § 18. I særlige tilfælde, hvor det er nødvendigt på grund af arbejdets karakter, kan arbejdstiden for unge, som er beskæftiget i landbruget, overstige 8 timer om dagen og 40 timer om ugen, jf. dog § 22, § 24 og § 25.

Stk. 2. Den ugentlige arbejdstid må dog **aldrig overstige 48 timer i gennemsnit over en 4 måneders periode.**

§ 19. Hvis de unge **arbejder som led i en uddannelse**, skal den tid, de unge bruger på undervisning, medregnes til den daglige og ugentlige arbejdstid, jf. § 17.

§ 20. Hvis unge arbejder for **flere arbejdsgivere**, skal arbejdstiden lægges sammen, jf. § 17.

§ 21. Hvis den daglige arbejdstid overstiger 4½ time, skal de unge have en **pause** på mindst 30 minutter. Pausen skal være passende beliggende og om muligt sammenhængende.

Arbejdstidens placering

God søvn er vigtig for udviklingen i ungdomsårene!

- **§ 22.** Unge, som er fyldt 15 år, og som ikke er omfattet af undervisningspligten, må ikke arbejde i tidsrummet mellem kl. 20.00 og kl. 6.00, jf. dog § 23.
- **§ 23.** I værksteder, som hører til konditorier, brød- og kagebagerier, samt **ved staldarbejde inden for landbruget, må unge arbejde fra kl. 4.00.**
- **§ 24.** Unge, som er fyldt 15 år, og som ikke er omfattet af undervisningspligten, skal have en sammenhængende hvileperiode på mindst 12 timer i døgnet.

Fridøgn

Rullende uge med mindst et fridøgn

- **§ 25.** Inden for hver periode på 7 døgn skal unge, som er fyldt 15 år, og som ikke er omfattet af undervisningspligten, have 2 sammenhængende fridøgn, jf. dog §§ 26-27 (**omlægning af fridøgnet ved landbrugsarbejde**).

Stk. 2. Hvis det ikke er muligt at lægge de to fridøgn i sammenhæng, skal det ene fridøgn ligge i umiddelbar tilslutning til en daglig hvileperiode.

Stk. 3. Et af disse fridøgn skal normalt omfatte søndagen.

REGLERNE OM UNGES ARBEJDS- OG HVILETID

Reglerne om daglig og ugentlig arbejdstid, natarbejde og pauser gælder ikke ved force majeure. Reglerne om natarbejde kan i et vist omfang fraviges inden for butik, lager, hotel, restaurant, kontor og dagbladsudbringning. For kulturelle aktiviteter gælder særlige regler.

Kategorier af unge	Daglig arbejdstid		Ugentlig arbejdstid		Daglig hvileperiode	Fridøgn i hver 7 dages periode	Aften- og Natarbejde	Pauser	Ferie
	Skoledage	Andre dage	Uger med Skoledage	Andre uger					
13 og 14 årige	Max. 2 timer	Max. 7 timer	Max. 12 timer	Max. 35 timer	Min. 14 timer	2 så vidt muligt sammenhængende døgn, normalt omfattende søndag	Forbudt mellem kl. 20 og kl. 06.	Min. 30 minutter hvis arbejdsdagen er over 4 1/2 timer.	Såvidt muligt en arbejdsfri periode i skole-sommerferien (intet krav til periodens længde)
Undervisningspligtige 15-17 årige									
13 og 14 årige, der opfylder undervisningspligten ved erhvervsmæssig uddannelse eller bekræftigelse	Max. 8 timer	Max. 8 timer	Max. 40 timer	Max. 40 timer					
Ikke undervisningspligtige 15-17 årige	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 8 timer.	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 8 timer	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 40 timer	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 40 timer	Min. 12 timer	2 så vidt muligt sammenhængende døgn, normalt omfattende søndag	Forbudt fra et kvarter efter lukketid og altid mellem kl. 22 og kl. 06	Bortset fra denne pause skal den daglige arbejdstid ligge samlet, hvis den er 8 timer eller derover	Intet krav om arbejdsfri periode
15-17 årige i butikker og lagre									
15-17 årige i landbruget og lignende erhverv	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 8 timer	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 8 timer	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 40 timer.	Som den sædvanlige arbejdstid for voksne, dog max. 40 timer.	Min. 12 timer	2 så vidt muligt sammenhængende døgn, normalt omfattende søndag	Forbudt mellem kl. 20 og kl. 06		
15-17 årige med staldarbejde	I særlige tilfælde kan max. overskrides	I særlige tilfælde kan max. overskrides	I særlige tilfælde kan max. overskrides. Dog aldrig mere end 48 timer i gns. over 4 mdr.	I særlige tilfælde kan max. overskrides. Dog aldrig mere end 48 timer i gns. over 4 mdr.					

Din rolle?

Hvad vil du stille op med oplysninger om, at reglerne (måske) bliver overtrådt?

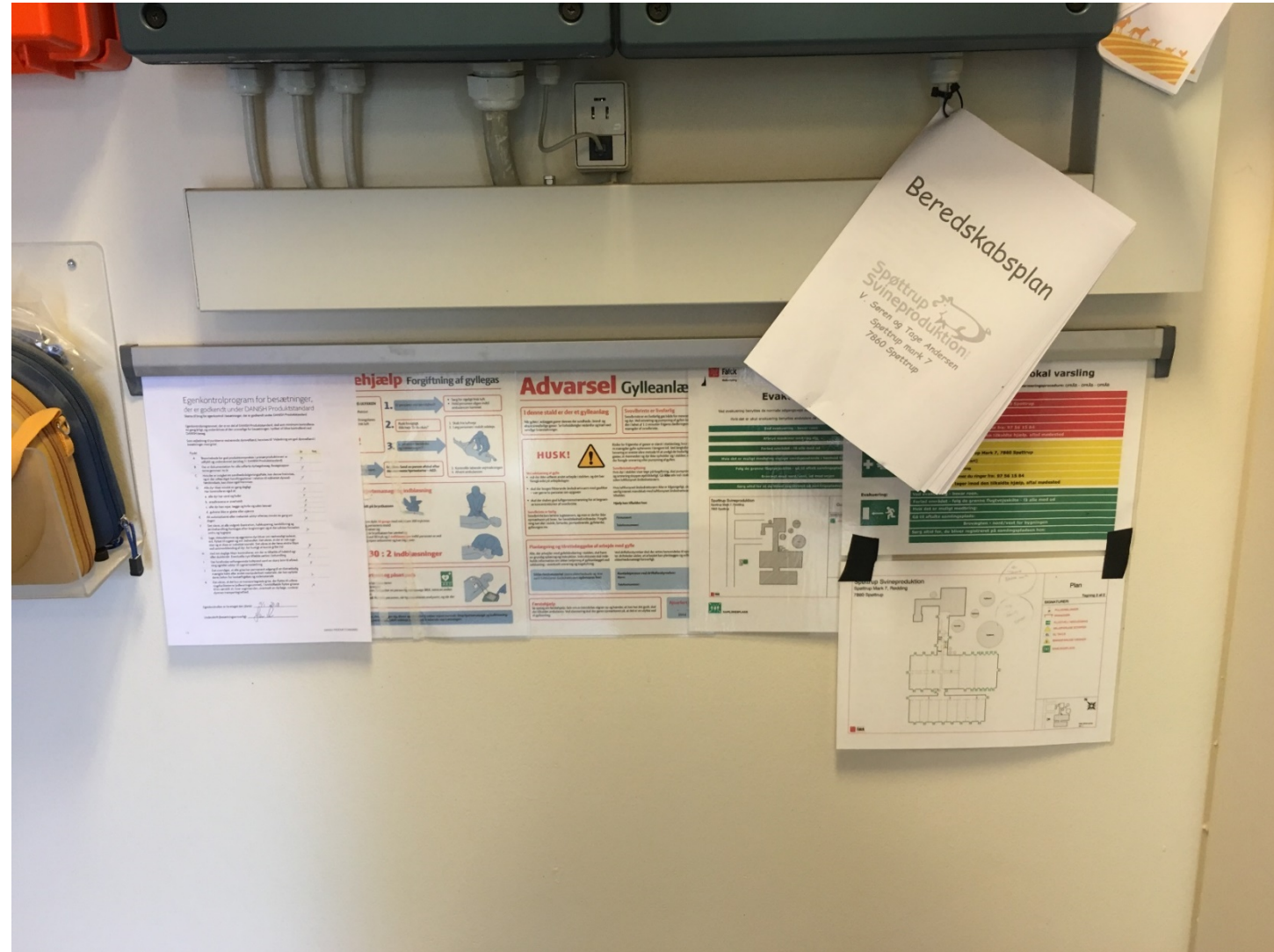
Hvad er forventningen fra din arbejdsgiver?

Hvad er forventningen fra kunden?

Hvad er en god arbejdsplads?

- Ordrede forhold
- Psykisk arbejdsmiljø
- Kollegaer
- Instruktion/oplæring
- ?? Andet?

Arbejdsmiljøprisen 2018

- <https://www.seges.dk/da-dk/fagomraader/arbejdsmiljoe>

SEGES

